

Archeologė Monika Žėkaitė
Tel. Nr. 862148617

KULTŪROS PAVELDO DEPARTAMENTAS
PRIE KULTŪROS MINISTERIJOS
KLAIPĖDOS SKYRIUS
GAUTA

2018 m. 07 mėn. 02 d.
Nr. 1 Kl-291

Kultūros paveldo Departamento
Klaipėdos skyriui

UAB "Vanduja"

Klaipėdos miesto istorinės dalies, vad. Naujamiesčiu (22012), Klaipėdos miesto saviv.,
mažo slėgio dujotiekio Pievų Tako g. archeologinių žvalgymų 2018 m.

PAŽYMA

2018-06-18

Klaipėda

2018 m. birželio mėn. 15-16 d. buvo atliekami archeologiniai žvalgymai Klaipėdos miesto istorinėje dalyje, vad. Naujamiesčiu (22012), Klaipėdos miesto saviv., Pievų Tako g. 36A, Klaipėdoje. Archeologiniams žvalgymams atlikti Kultūros paveldo departamentas prie LR Kultūros ministerijos išdavė leidimą Nr. LA-20 (2018-03-15) pagal pateiktą „Klaipėdos miesto istorinės dalies, vad. Naujamiesčiu (22012), Klaipėdos miesto saviv., mažo slėgio dujotiekio Pievų Tako g. archeologinių žvalgymų 2018 m. projektą“ (2018-03-08).

Archeologinių žvalgymų metu buvo tiriamos 2 prieduobės bei dujotiekio trasos atkarpa (žr. priedas Nr. 1). Prieduobė Nr. 1. buvo netaisyklingos „T“ raidės formos, prieduobė Nr. 2 buvusi 1,20x5,00 m dydžio. Žvalgytos trasos atkarpos ilgis siekė 29 m. Archeologiniai žvalgymai buvo atliekami mechaniniu būdu fiksuojant atidengiančius sluoksnius.

2018 m. birželio mėn. 15 d. atvykus į tyrimų vietą, prieduobės Nr. 1 dalis jau buvusi iškasta be archeologinės priežiūros praėjusią darbo dieną. Iškastos prieduobės Nr. 1 PR pjūvyje buvo matyti apardyta raudonų plytų mūro siena, rišta kalkių skiediniu (mūras Nr. 1). Per apatinę mūro sienos dalį fiksuotas praeitos dienos darbų metu perstumtas dujų vamzdis. Prieduobės Nr. 1 ŠR pjūvyje matėsi išlikusios 3 raudonos plytos iš arkinės konstrukcijos, taipogi rištos kalkių skiediniu. Sienos bei arkinės konstrukcijos fragmento plytų išmatavimai: 26x12x6 cm. Prieduobės Nr. 1 ŠV pjūvyje fiksuotas į abi sienes besitęsiantis raudonų plytų, rištų kalkių skiediniu, 25 cm aukščio mūras (mūras Nr. 2). Plytų dydis: 25,5x13x7 cm. Šioje prieduobės dalyje, permaišytame XIX-XX a. sluoksnyje, surinkta pavienės XIX a. II p. – XX a. buitinės keramikos, stiklinis buteliukas bei metalinės šakės fragmentas.

Kasant prieduobės Nr. 1 antrąją dalį (ŠV kryptimi orientuota 5,00x0,60 m dydžio atkarpa), po 5 cm storio asfaltu fiksuotas permaišyto rudžemio sluoksnis su XX a. radiniais (buitinės keramikos šukėmis, medine puošybos detale, pavieniais gyvulių kaulais) bei tarpais pasitaikančiomis raudonų plytų nuolaužomis. Bendrai prieduobė Nr. 1 buvo kasama iki 1,10 m gylio. Pasiėkus 0,80 m gylį, buvo aptiktas jau minėto mūro Nr. 2, fiksuoto pirmojoje prieduobės dalyje, ŠV pjūvyje, kampas - 24x30 cm dydžio ir 30 cm aukščio. Tęsiant gilinimąsi, prie minėto mūro kampo, 1,10 m gilyje, P kryptimi nuo jo, buvo fiksuota eilė 3 raudonų plytų (plytos dydis 26x11x6 cm), rištų kalkių skiediniu (mūras Nr. 3). Plytų eilė toliau tęsėsi į P kasamos atkarpos sienelę. Galima spėti, jog tai – kito mūro viršus. 20 cm atstumu nuo minėto mūro kampo ŠV kryptimi, 0,80 m gilyje, fiksuotas metalinis XX a. (nuotekų?) vamzdis. Visi archeologinių tyrimų metu prieduobėje Nr. 1 fiksuoti mūrai palikti nejudinti, naujas dujų vamzdis patiestas šalia minėto mūro kampo bei ant atsidengusio kito mūro viršaus.

Prieduobė Nr. 2 taipogi buvusi iškasta dieną prieš vykdant archeologinius žvalgymus (be archeologinės priežiūros). Prieduobės paviršius – 7 cm storio šaligatvio plytelės. Po pastarosiomis, iki trasos dugno, 1,15 m gylio, fiksuotas rudas smėlingas sluoksnis. Dėl pastarojo grunto smėlingumo, tiek prieduobės Nr. 2, tiek toliau ir trasos kraštai vietomis gavosi nestabilūs, lengvai griūvantys. 5-ajame prieduobės Nr. 2 metre PR dalyje, fiksuotas šiluminės trasos lovys.

Neaptikus vertingo archeologinio sluoksnio ir nepažeidžiant mūro, dujotiekio klojimo darbai tarp prieduobių Nr. 1-2 buvo atliekami prastūmimo būdu.

Toliau dujotiekio trasos ŠR atkarpa buvo kasama mechanizuotai, pradedant ties prieduobės Nr. 2 viduriu. Bendras šios atkarpos ilgis – 29 m. Kasama dujotiekio atkarpa buvo suskirstyta dar į tris atkarpas priklausomai nuo posūkių:

1-oji atkarpa buvo orientuota ŠR kryptimi, 21,40x0,50-0,90 m dydžio bei iki 1,10-1,20 m gylio. Čia, nuėmus 10-15 cm storio velėną, fiksuotas ankstesnis šaligatvis (plytelės storis 9 cm). Po plytelių danga fiksuotas smėlingo rudžemio sluoksnis su pavienėmis XX a. šiukšlėmis bei gausiomis šaknimis. Sluoksnio storis siekė 85-90 cm. Jame taipogi fiksuota keletas pavienių raudonų plytų nuolaužų. 1,10-1,20 m gilyje visoje atkarpoje fiksuotas gelsvo smėlio sluoksnis, galimai iš XIX a. pustymų. Ties 12 atkarpos metru aptiktas ankstesnių darbų metu paklotas dujų vamzdis, kuris tęsėsi iki pirmojo trasos posūkio. Ties 16-tu atkarpos metru, 1,10 m gilyje, fiksuotas metalinių arklio pasagų lizdas (viso surinkta 12 vnt. įvairių dydžių).

2-oji atkarpa buvusi 4,20 m ilgio, 0,50-0,90 m pločio bei iki 1,10-1,70 m gylio. Čia, ties 3-uoju atkarpos metru, fiksuota 0,70 m pločio minėtoji šiluminė trasa. Čia, po jau minėtų velėnos, plytelių bei 60-70 cm storio smėlingo rudžemio sluoksniu, 0,80 m gilyje fiksuotas gelsvo smėlio sluoksnis.

3-oji atkarpa buvusi 3,40 m ilgio, 0,50-0,90 m pločio bei iki 1,10-1,30 m gylio. Čia, po 6 cm storio trinkelėmis, fiksuotas 10-30 cm storio niveliacinio žvyro sluoksnis, po kuriuo sekė smėlingas rudžemis. Smėlis šioje atkarpoje pasiektas nebuvo.

Projektuojamas mažo slėgio dujotiekis neigiamos įtakos saugomam objektui neturės, tačiau aptikti radiniai ir fiksuoti mūrai, susiję su XIX a. laikotarpiu, gali suteikti papildomos informacijos apie šį miesto istorinės dalies sklypą, todėl artimiausioje aplinkoje bet kokių žemės kasimų metu, reikalinga atlikti archeologinius tyrimus. Ateityje atliekant dujotiekio remonto darbus iki patiesto dujotiekio vamzdžio gylio papildomi archeologiniai tyrimai nereikalingi, tačiau planuojant kasimo darbus didesnės apimties negu žvalgyta prieduobė Nr. 1 – būtina atlikti archeologinius tyrimus.

Priedai:

Priedas Nr. 1. 2018 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų Klaipėdos miesto istorinėje dalyje, vad. Naujamiesčiu (22012), Klaipėdos miesto saviv., Pievų Tako g. 36A, Klaipėdoje, situacinis planas. M 1:1000.

Priedas Nr. 1. 2018 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų Klaipėdos miesto istorinėje dalyje, vad. Naujamiesčiu (22012), Klaipėdos miesto saviv., Pievų Tako g. 36A, Klaipėdoje, techninis planas. M 1:500.

Priedas Nr. 2. 2018 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų Klaipėdos miesto istorinėje dalyje, vad. Naujamiesčiu (22012), Klaipėdos miesto saviv., Pievų Tako g. 36A, Klaipėdoje, tyrimų vietos fotofiksacija.

Archeologė Monika Žėkaitė 